

מבשר טוב

שולחן הטהור יומא דהילולא רבא הרה"ק רבי יהושע מאוסטרובה זצוקלה"ה בעל ה"תולדות אדם" זי"ע כ"ח ניסן התשע"א

א

בפרשת השבוע "ויאמר ד' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו".

וברש"י הביא מה שדרשו חז"ל [יבמות פה] "אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים" ע"כ.

ובענין להזהיר הגדולים על הקטנים איתא בנועם אלימלך ובשאר ספרים הקדושים כמה וכמה אופנים בהסבר הענין.

אכן גם הפשט בדברי רש"י כפשוטו הוא שמכאן לימוד ומצוה גדולה על הגדולים שיזהירו על הקטנים, שכן הלכות גדולות נלמדים מפסוק זה דכאן הוא מקור הדין של חינוך, היינו שעל האבות מוטל החיוב שיהיו מחנכים ילדיהם כראוי לתורה וליראת שמים ולמידות טובות ולהפרישם מאיסורים, להעמיד את הנערים בדרך טוב למען יעמדו ימים רבים וגם כי יזקינו לא יסורו ממנה.

וזקיני בעל ההילולא זי"ע בסה"ק תולדות אדם כתב וז"ל: "אמור אל הכהנים. פירש רש"י ז"ל: "אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים". ביאור דבר זה, כי הכתוב מלמד לצדיקים המשגיחים על כנסת ישראל להושיעם מצרתם בגוף ונפש. וידוע, כי בהשעה שהצדיק מכניס את עצמו להעלות פשוטי העם לדרכי ה', אזי יורד ממדרגתו בשעה ההוא, כי צריך לצמצם דעתו לפי דעת הבני אדם ההם; וכמו אדם גדול בתורה, שרוצה ללמוד עם דרדקי דבי רב. ולזה מלמדת לנו התורה הקדושה, שהצדיק אין צריך להטפל עם פשוטי העם שאינם מיגיעים את עצמם בתורה ומצוות, כי להם לא יועיל מאומה, כמו 'שר בשירים על לב רע'.

וזה מאמר הכתוב: אמור אל הכהנים בני אהרן, הם העומדים לפני ה', ומשגיחים על כנסת ישראל. לנפש לא יטמא בעמיו, ומלת עמיו נוכל לומר, כמו שאמר אבי אדומו"ר זצ"ל: 'עמיו' לשון 'גחלים עוממות'. להם אין צריך הצדיק להשפיל עצמו. וזהו הלשון לא יטמא להטפל בהם וכנ"ל, רק 'למת מצוה' מטמא את עצמו. ומת מצוה נקרא מי שעוסק בתורה ומצוות, ואינו מרגיש חיות אלהי בהתורה ומצוות, שיהיה עבודתו בדחילו ורחימו, הרי הוא בבחינת מת בלא חיות - אותם מחויב הצדיק לעשות כל הצטדקאות להעלות נפשם, ולהושיעם, שיהיה עבודתם על צד היותר טוב, כיון שעל כל פנים נתבדלו משאר עם, ורוצים לקבל עליהם עול מלכות שמים, ורק שהחומר מפסיק ביניהם, מצד 'ובחטא יחמתני אמי'. ולכן אין מרגישין חיות אלקי, שיהיה התורה והמצוות שלהם בדחילו ורחימו.

וזה הוא הכוונה: להזהיר גדולים על הקטנים, היינו: כשמטפלין בקטני הדעת, להושיעם בדרכי השם יתברך, ולזה אמר: דלא יטמא בעמיו רק למת מצוה, היינו: מי שהוא מת במצוה, בו צריכין להיטפל וכנ"ל "עכל"ק.

והיוצא מדברי קדשו שכוונת הכתוב בלהזייר גדולים על הקטנים היינו שצדיקי הדור עליהם מוטל שירדו ממדרגתם אל פשוטי העם ולהעלות אותם בדרכי הקדושה ולהושיע אותם בגוף ובנפש, אולם היינו דוקא אותם אשר הם משתדלים ומייגיעים עצמם לעסוק בתורה ומצוות כראוי אלא שמצד החומר העב הרי הם כמת מצוה שאין מרגישים חיות וקדושה בעבודתם, לכך על הצדיק לעשות כל טצדקי ועצות בעולם למען העלותם על דרך המלך שיהא עבודתם על הצד היותר טוב.

אולם אותם שאינם משתדלים כלל בתורה ומצוות עליהם אין הצדיק מחוייב להעלות ולתקן משום שאף לא יועיל להם כלל והרי הוא כמו שר בשירים על לב רע ח"ו ולא יוכל הצדיק להשפיע עליהם כלל.

ב

והנה נראה ג"כ לבאר היטב הענין שעושים סעודה וזכר להצדיק ביומא דהילולא רבא ומה זוכים ומועילים בכך.

וביארור הענין נראה דהנה לפי מה שפירש זקני בעל ההילולא ז"ע וכעין זה איתא עוד בספרים הקדושים דענין להזייר גדולים על הקטנים היינו שיהו הצדיקים והגדולים משפיעים על קטני הדעת להזיירם ולהאירם בדרכי עבודת השי"ת שיוכלו אף הפשוטים להתעלות בתורה ובעבודה.

ואמנם נראה בעוד אופן לבאר ענין 'להזייר גדולים על הקטנים' דאינו רק שעל הצדיקים להשפיע לבני דורם, אלא ביותר מכך דלהזייר גדולים הולך על הדורות הקודמים שהיו דורות גדולים בתורה ועבודה ועל הצדיקים שהיו באותם הדורות עליהם להשפיע ולהעלות את כנסת ישראל בדורות הקטנים והשפלים שהם נמצאים בחשכות ובקטנות הדעת.

ובפרט בדורות אלו של עקבתא דמשיחא שהם דורות שפלים מאד, שאמנם אף שכבר ביטל הרה"ק בעל נועם אלימלך ז"ע במידת מה הצרות שיהיו בעקבתא דמשיחא וכדאיתא בתולדות אדם [פרשת עקב]: וזל"ק: "והנה שמעתי אומרים בשם רבינו הרה"ק ר' אלימלך זצלה"ה ז"ע, שאמר: כל הצרות שאמרו חז"ל שיהיה בעקבי דמשיחא, היה רק קודם שהיה אלימלך בעולם. אבל אחר כך שהיה אלימלך בעולם, נשתנה הכל לטובה" עכ"ל"ק.

אולם כבר נתבאר בארוכה במקום אחר [עיינ מבשר טוב - עקבתא דמשיחא] שהרה"ק רבי אלימלך ז"ע לא ביטל אלא ייסורי הגוף, אך ייסורי הנפש לא ביטל ולכך בדורות אלו גדול כח הטומאה עד מאד והעולם מזהם ביותר בכל מיני טומאות ודעות רעות, ואויר וטומאת העולם משפיעים על בני ישראל, ולכך קשה עד מאד שיהא יהודי יכול להחזיק מעמד ברוחניות בדורות אלו.

ולכך צריכים הצדיקים שבדורות הקודמים להשפיע שפע קדושה ותורה לא רק לדורם אלא אף לדורות הקטנים והשפלים שיהא שייך על כל פנים שבני ישראל יחזיקו מעמד בעבודתם ותורתם ויוכלו לעמוד בנסיונות העצומים של עקבתא דמשיחא.

ג

וכחם של הצדיקים להשפיע אף לזמנים מאוחרים יותר מבואר ביותר בדברי זקני בעל ההילולא בסה"ק תולדות אדם שכתב בפרשת צו על דברי רש"י שהוא מיד ולדורות, וזל"ק: "אך הנה נתן השם יתברך לבני ישראל המצוות לעשותם, וציוה לנו לעשות אותם על זה האופן, שיהיה ניכר כח המצוה את המצווה בהמצוה, ויהיה כח הפועל בהנפעל. וכמו שהוא יתברך היה הוה ויהיה, כמו כן יהיה בהמצוה כוחו יתברך שמו, היינו: בחינת היה הוה ויהיה עד העולם, ויגן הזכות של העבודה תמה, שיוכלו אף הדורות העתידיים להיות אחר כך, שיעבדו עבודה תמה, כדי להושיע אותם מכל המצרים שלהם." עכ"ל"ק.

והנה בכלליות יסוד עמידתם של בני ישראל בכל הדורות הוא על ידי האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב שהם משפיעים ועומדים עד סוף כל הדורות אשר בזה מבואר מה דאיתא בחז"ל [מדרשה רבה בראשית נו ט]: "אין לך

דור שאין בו כאברהם יצחק ויעקב", ואם אמנם אין הפשט יוצא מידי פשוטו שיש צדיקים בכל דור כאברהם יצחק ויעקב והמה הצדיקים הנסתרים שבכל דור ודור.

אולם עוד נכלל בענין זה שבכל דור יש כאברהם יצחק ויעקב, היינו שהם עצמם האבות הקדושים נמצאים ומשפיעים על בני ישראל בכל הדורות שיהיו יכולים להחזיק מעמד בעבודת השי"ת.

וידוע מאמר הבעש"ט על דברי הגמרא ברכות תנו רבנן אין קורין אבות אלא לשלשה". ומפרש הבעל שם הקדוש זי"ע ועכ"ל, שהם אבות עד סוף כל הדורות, והכוונה בזה שהם בחינת 'אבות' שהם משפיעים בכל הדורות.

וכן מוכח בגמרא בבא מציעא [פג.]: "מעשה ברבי יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב", והנה לא נאמר בגמרא 'שהם מזרע אברהם יצחק ויעקב' אלא שהם 'בני אברהם יצחק ויעקב' והיינו שהם חשיבי בנים ממש והיינו שהאבות משפיעים בכל הדורות וכמו שנתבאר.

ונמצא דהאבות הקדושים כל עבודתם היתה בעבור בני ישראל לדורות עולם וכמו שאיתא במדרש [ויקרא רבה לו ג]: "אלו בקשו אבות הראשונים ליטול שכר מצות קלות שעשו בעולם הזה מהיכן היתה זכות עומדת לבניהם אחריהם" ע"כ, הרי שאפילו על מצוות קלות שעשו האבות לא בקשו שכר כי אם לבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות שיוכלו להתקיים.

ויסוד השפעת האבות הוא בכלליות על בני ישראל וכל אחד מהאבות משפיע במידתו אברהם במידת החסד ויצחק במידת הגבורה ויעקב אבינו ע"ה משפיע בתורה עד סוף כל הדורות.

ד

וביסוד הדברים הנה איתא בגמרא חגיגה [ג.]: מה שאמר רבי יהושע על ר' אלעזר בן עזריה: "בלשון הזה אמר להם אין דור יתום שרבי אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו", וביאור דברי הגמרא הוא לפי מה שכתב בסה"ק נועם אלימלך [פרשת שמות] דישנם בעולם ב' בחינות בצדיקים יש צדיק שעובד בעבור עצמו וישנם צדיקים שכל עבודתם היא עבור בני ישראל וז"ל: "דהנה יש שני מדרגות צדיקים, יש צדיק שאינו משגיח כלל על העולם רק כל עבודתו כדי לזכך ולתקן את נשמתו להעלותה לשורשה למקום מחצבתה. ויש צדיק קדוש וטהור שהוא דואג ומיצר תמיד על צרות ישראל וכל מגמותיו ומחשבותיו לעולם כל טוב להשפיע" עכ"ל"ק.

ומה שכתב דיש צדיק שאינו משגיח כלל על העולם ועבודתו לזכך עצמו, אין הכוונה ח"ו שכל כוונתו על נפשו אלא אף צדיק זה עבודתו היא להשפיע בעולם, היינו שעל ידי שהוא יתעלה בעצמו למדרגות רמות על ידי זה ישפיע גם על העולם קדושה וטהרה, אך ביסוד עבודתו אינו מוסר עצמו ונפשו אל הכלל ישראל.

אך אותם הצדיקים שמוסרים עצמם ונפשם בעבור בני ישראל ומשפיעים עליהם תמיד ומצרים בצרתם הרי כל מחשבותם ומגמותם אינם אלא עבור כנסת ישראל, וצדיקים גדולים וקדושים אלו הם בבחינת אבות לבני ישראל.

וזהו ביאור דברי הגמרא 'אין הדור יתום שראב"ע שרוי בתוכו' והכוונה שאינו יתום היינו שיש לו אב שדואג לו וכמו שהאב דואג בכל דבר לבנו לבל יחסר לו מאומה ברוח ובגשם כמו"כ אותם הצדיקים אשר הם בבחינת אבות הרי הם מוסרים עצמם ונפשם עבור הכלל ואף יורדים ממדרגתם בעבור להציל נפשות ישראל מרדת שחת ולהעלותם הרמתה למען יוכלו להחזיק מעמד בכובד גלותם ובנסיונות הקשים של הזמן.

ובזה יש לבאר מה דאיתא בסה"ק שארית ישראל שהביא מה שאמר הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זצוקללה"ה זי"ע שבשעה שאמר "הבוחן ובודק גנזי נסתרות", ראה שהולילו נשמות שהיו שלוש מאות שנה בגן עדן לגיהנם, עכד"ק.

וביאור דברי קדשו הוא לפי הנתבאר שעבודת הצדיקים היא להשפיע על בני ישראל ואפילו בדורות שאחריהם, ולפיכך הצדיקים הללו שעבדו את השם יתברך בדורם ואפילו השפיעו לאחר הסתלקותם, אמנם לא עבדו די הצורך עבור הדורות הבאים אחריהם לפי ערך גדלותם, לפי שהשפעת עבודתם היתה צריכה להמשך מאות שנים לאחר הסתלקותם, ומאחר שלא השפיעו באופן כזה, לפיכך כשלו מאות שנה לאחר מכן, העמידו אותם לדין מכיון שהיתה צריכה השפעתם עדיין להיות בעולם ולא היתה.

וכן איתא מהבעש"ט הקדוש שפעם פתח החלון ואמר "שרואה אור גדול שמאיר זה כמה מאות שנים מעבודת צדיק אחד שהיה בזמנו" ורואים מזה שישנה בחינה של צדיקים שעבודתם היא להשפיע לדורות הבאים ולהאיר עליהם, והם בחינת אבות כמו שנתבאר

ה

בזה יתבאר הענין שהרוצח בשגגה הרי הוא גולה לעיר מקלט עד מות הכהן הגדול וכדכתיב [במדבר לח כה] "והצילו העדה את הרוצח מיד גואל הדם והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו אשר נס שמה וישב בה עד מות הכהן הגדול אשר משח אותו בשמן הקודש"

ובגמרא מכות [יא] איתא לפיכך אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו, ומבואר שם בגמרא טעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתיב כצפור לנווד כדרור לעוף כן קללת חנם לא תבא, א"ל ההוא סבא מפירקיה דרבא שמיע לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו" ע"כ.

ומזה מוכח דהכהן הגדול עליו היה מוטל להתפלל על כל הדור שלא יארע ח"ו מקרה רציחה ואפי' בשוגג ואף דהרוצח בשוגג לא בחינם אנה לידו כן וכדאיתא בגמרא מכות [י:]: "ר"ש בן לקיש פתח לה פתחא להאי פרשתא מהכא ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו וגו' כאשר יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע וגו' במה הכתוב מדבר בשני בני אדם שהרגו את הנפש אחד הרג בשוגג ואחד הרג במזיד לזה אין עדים ולזה אין עדים הקב"ה מזמין לפונדק אחד זה שהרג במזיד יושב תחת הסולם וזה שהרג בשוגג יורד בסולם ונפל עליו והרגו זה שהרג במזיד נהרג וזה שהרג בשוגג גולה" ואעפ"כ היה לו להכהן הגדול להתפלל שלא יארע כן בימיו.

ומה דצריך להיות בעיר מקלט עד מות הכהן הגדול הוא משום דעצם מיתת הכהן גדול מכפרת היא על כל הדור וכידוע דמיתת צדיקים מכפרת וע"י מיתתו הרי הוא מתקן כל הדור ואף הרוצחים בשגגה מתקנים ועי"ז יכולים לשוב לעירם ולמקומם.

והיינו משום שפטירתם של הצדיקים הקדושים הוא תיקון גדול לעולם וכמו שאיתא בשם הבעש"ט הקדוש [מובא בס' כתר שם טוב]: "שאמר שאם היה רוצה היה יכול לעלות בסערה השמימה בחיים חיותו וכאלהו הנביא בשעתו אלא שרוצה לקיים "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" ע"כ.

והביאור שרצה לקיים "אל עפר תשוב" היינו משום דדוקא ע"י שאינו עולה השמימה אלא הוא נשאר ונקבר בעפר הרי עי"ז הוא מעלה ומתקן את העולם, וכאשר נתבאר דהצדיקים על ידי מעשיהם הטובים הרי הם מתקנים ומעלים את כל הבריאה כולה.

ומעתה יובן שכל מה שבדורות השפלים הללו יכולים ישראל להחזיק מעמד בכל הנסיונות הקשים שעוברים עליהם הכל הוא מכח האבות הקדושים ומכח הצדיקים שהם בחינת אבות שמשפיעים כח לבני ישראל, וצריך להכיר להם טובה ולידע שכל יהדותינו אינה מכוחינו אנו אלא דוקא מכח הצדיקים שוכני ארץ שעמדו והשפיעו מדורות הגדולים והזהירו והאירו אף לדורת הקטנים והנמוכים כדורות הללו.

וכמו שאיתא בספרים הקדושים שכל אחד ואחד מישראל צריך לעבור את העשרה נסיונות שעברו אבותינו הקדושים ובספה"ק מאור עינים [פרשת וארא] כתב וזל"ק: "שצריך כל אחד ואחד לבוא לידי נסיונות, אף שמקבל

אלקותו במחשבתו, מכל מקום מנסין את כל אדם בעשר נסיונות, כמו שאמרו באברהם, עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם וכו". עכל"ק.

היוצא מדברי קדשו, שעשרה נסיונות הללו מוכרחים כל אחד ואחד מבני ישראל לעבור, וזה כדי להשלים הפנימיות והחיצוניות של עם ה'. ומה שאבותינו הקדושים עברו אותם, לא רק מחמת עצמם, אלא היה זה לצורך כלל ישראל. כמו שאמרו בגמרא בבא בתרא [ק.]: "כתיב קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה וכו', קאמר ליה הכי כדי שיהא נוח לכבוש לפני בניו" ע"כ, והענין 'לכבוש לפני בניו' אין הכוונה רק שיוכלו לכבוש הארץ, אלא עיקר הכוונה בזה שיהא לבני אברהם דרך שיהו יכולים להלך בה והיינו שיוכלו לילך בדרך היהדות בכל הדורות ואף בדורות קשים ומלאים בנסיונות.

הרי שהאבות הקדושים, וכמו"כ הצדיקים שהם בחינת אבות הכינו הדרך לבניהם אחריהם ברוחניות ובגשמיות. ופשוט שבאם האבות הקדושים לא היו מכינים את הדרך, ולא היו פותחים השער לבניהם אחריהם, לא היה שייך שזרעם בני ישראל יעמדו בנסיונות הללו.

1

וכמו כן זקני בעל ההילולא זי"ע היה עיקר עבודתו עבור בני ישראל וכמו שהבאנו דבריו בעצמו על 'להזהיר גדולים על הקטנים שהצדיקים משפיעים על קטני הדעת שיוכלו לעבוד השי"ת בטוב, וכמו שנתבאר דהשפיע לא רק בדורו אלא אף לדורות הבאים אחריו עד ימות המשיח.

ובספר ברכה משולשת מסופר על בעל ההילולא זי"ע וז"ל: פעם אחת אמר אדמו"ר הק' מלענטשנא להצדיק רבי שמואל שינאווער בעל רמתים צופים שינסה את בנו רבי יהושע בהיותו עוד ילד קטן והלך הצדיק רבי שמואל הנ"ל והיה מונח שם גמרא גיטין ופתח הגמרא ונפתח המשנה [לב.]. התקין רבן גמליאל הזקן, ופירש לו הילד "כי רבן גמליאל הא פאר רעכט אין מתקן גיוועזין די בארד" ולקח הצדיק רבי שמואל ונעל הגמרא ויצא משם כמובן, כי מה יש לו עוד לדבר עמו, וכאשר שאלו רבינו הק' מלענטשנא בזה"ל: נו ווי האלט מיין יהושעלע אין לערנען ולא השיב לו הצדיק רבי שמואל כלל כמובן כי לא היה לו מה להשיב, אבל הרה"ק מלענטשנא אמר לו שיאמר לו כל דבר שורש והוכרח להגידו לו מה שאמר הילד הק' הזה הפירוש של התקין רבן גמליאל הזקן וסבר הצדיק רבי שמואל שהרה"ק יהיה לו עגמת נפש מזה, אולם מה נשתומם הצדיק הנ"ל בראותו שהרה"ק מלענטשנא עמד מעל כסא קדשו בשמחה ובהתפעלות רב ואמר בזה"ל: לא ידעתי שיהושעלא שלי כבר הגיע רחוק כ"כ.

ואחר כמה שנים כאשר יצאתה הגזירה מהמלכות לגלח זקנם של ישראל, אמר הרה"ק מסאסנאוויץ: "הרי כבר בימי ילדותי פירשתי המשנה התקין רבן גמליאל הזקן שרבן גמליאל התקין שכל אומה ולשון לא ישלטו בזקן של ישראל", ובעזהשי"ת נתבטלה הגזירה בזמן קצר" ע"כ.

והנה ממעשה נורא זה רואים שזקיני בעל ההילולא זי"ע כבר בילדותו פעל על אחר כמה שנים עבור כלל ישראל לבטל גזירות ולהמתיק הדינים וא"כ הרי ודאי פשיטא שבעבודתו הקדושה בימי חייו השפיע ותיקן גם לדורות הבאים אחריו שיהו יכולים להחזיק מעמד ולתקן נפשות ישראל.

ואכן זהו הענין של יומא דהילולא של הצדיקים שצריכים לידע שכל עמידתנו ומה שיכולים לעבוד את השי"ת בדורות שפלים אלו שהעולם מזוהם וטמא בעקבתא דמשיחא הכל הוא רק מכח זכות אלו הצדיקים ובעל ההילולא זי"ע שהשפיעו מגובה מדרגתם עד סוף כל הדורות וצריך להכיר להם טובה על כך.

וענין הכרת הטוב הוא על ידי שהולכים בדרכיהם ומתדבקים במעשיהם ובדבריהם הקדושים, ועל ידי זה זוכים שיעשו לנו טובה ברוח ובגשם, ובפרט כעת כאשר מתחיל זמן הקיץ הבעל"ט וכאשר האדם לוקח עצמו לנצל היטב הזמן ליגיעת התורה הקדושה, וכמו"כ אלו הקובעים עתים להתורה הקדושה ומייגיעים עצמם בתורה ובעבודה הרי ודאי דזוכים בכך שזכותו של בעל ההילולא יגן עלינו להוושע ברוחניות ובגשמיות ובכל העינים לטובה

ואולם אם ח"ו בזמנים אלו מי שאינו מתקן מידותיו ואינו מייגע עצמו כלל בתורה ומצוות אלא מפקיר עצמו הרי ודאי שהצדיק אינו יכול להשפיע עליו כלל וכמו שנתבאר לעיל מדברי קדשו בתולדות אדם דלאדם כזה אין הצדיק יכול להושיעו ולתקנו, וממילא כאשר אין הצדיק יכול להשפיע עליו הרי ודאי שאין שייך שיחזיק מעמד בדורות קשים אלו ח"ו.

וזהו להזהיר גדולים על הקטנים היינו שיראה כל אחד להחזיק היטב במעמדו בתורה וביגיעה בעבודת השי"ת ואף בזמנים קטנים ונמוכים יראה עכ"פ להחזיק בכל כחו שלא יהא כהפקר ח"ו אלא לנצל הזמן בכל מאי דאפשר ואז יהא לנו שייכות לבעל ההילולא זי"ע וישפיע עלינו טובה בכל העניינים.

יעזור השי"ת שנזכה שזכותו יגן עלינו וישפיע עלינו שפע גדול ברוחניות ובגשמיות, ואך טוב לכנסת ישראל עדי נזכה לישועה הכללית בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.